

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ ఏకోనశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ఏకోనశతతమః సర్గః ॥

భరతేన శత్రుఘ్నాదిభిః సహ శ్రీరామాశ్రమే గత్వా తత్పర్వశాలాయా
నిరీక్షణం రుదతా తేన భ్రాతుశ్చరణయోర్నిపతనం, శ్రీరామేణ తైః సార్థం
సమాలింగనం

నివిష్టాయాం తు సేనాయాముత్సుకో భరతస్తతః |
జగామ భ్రాతరం ద్రష్టుం శత్రుఘ్నమనుదర్శయన్ || 2.99.1 ||

ఋషిం వసిష్ఠం సందిశ్య మాతృార్మ్యే శీఘ్రమానయ |
ఇతి త్వరితమగ్రే స జగామ గురువత్సలః || 2.99.2 ||

సుమంత్రస్తప్తి శత్రుఘ్నమదూరాదన్వపద్యత |
రామదర్శనజస్తర్థో భరతస్యైవ తస్య చ || 2.99.3 ||

గచ్ఛన్నేవాథ భరతస్తాపసాలయసంస్థితాం |
భ్రాతుః పర్ణకుటీం శ్రీమానుటజం చ దదర్శ హ || 2.99.4 ||

శాలయాస్త్యగ్రతస్తస్యా దదర్శ భరతస్తదా |
కాష్ఠాని చావభగ్నాని పుష్పాణ్యపచితాని చ || 2.99.5 ||

స లక్ష్మణస్య రామస్య దదర్శాశ్రమమీయుషః |
కృతం వృక్షేష్వభిజ్ఞానం కుశచీరైః క్వచిత్ క్వచిత్ || 2.99.6 ||

దదర్శ చ వనే తస్మిన్ మహతః సంచయాన్ కృతాన్ |
మృగాణాం మహిషాణాం చ కరీషైః శీతకారణాత్ || 2.99.7 ||

గచ్ఛన్నేవ మహాబాహుర్ద్యుతిమాన్ భరతస్తదా |
శత్రుఘ్నం చాబ్రవీధృష్టస్తానమాత్యాంశ్చ సర్వశః || 2.99.8 ||

మన్యే ప్రాప్తాః స్మ తం దేశం భరద్వాజో యమబ్రవీత్ |
నాతిదూరే హి మన్యేఽహం నదీం మందాకినీమితః || 2.99.9 ||

ఉచ్చైర్బద్ధాని చీరాణి లక్ష్మణేన భవేదయం |
అభిజ్ఞానకృతః పంథా వికాలే గంతుమిచ్ఛతా || 2.99.10 ||

ఇతశ్చోదాత్తదంతానాం కుంజరాణాం తరస్వినాం |
శైలపార్శ్వే పరిక్రాంతమన్యోన్యమభిగర్జతాం || 2.99.11 ||

యమేవాధాతుమిచ్ఛంతి తాపసాః సతతం వనే |
తస్యాసౌ దృశ్యతే ధూమః సంకులః కృష్ణవర్త్మనః || 2.99.12 ||

అత్రాహం పురుషవ్యాఘ్రం గురుసత్కారకారిణం |
ఆర్యం ద్రక్ష్యామి సంహృష్టం మహర్షిమివ రాఘవం || 2.99.13 ||

అథ గత్వా ముహూర్తం తు చిత్రకూటం స రాఘవః |
మందాకినీమను ప్రాప్తస్తం జనం చేదమబ్రవీత్ || 2.99.14 ||

జగత్యాం పురుషవ్యాఘ్ర ఆస్తే వీరాసనే రతః |
జనేంద్రో నిర్జనం ప్రాప్య ధిజ్ఞే జన్మ సజీవితం || 2.99.15 ||

మత్కృతే వ్యసనం ప్రాప్తో లోకనాథో మహాద్యుతిః |
సర్వాన్ కామాన్ పరిత్యజ్య వనే వసతి రాఘవః || 2.99.16 ||

ఇతి లోకసమాక్రుష్టః పాదేష్వద్య ప్రసాదయన్ |
రామం తస్య పతిష్యామి సీతాయా లక్ష్మణస్య చ || 2.99.17 ||

ఏవం స విలపంస్తస్మిన్ వనే దశరథాత్మజః |
దదర్శ మహతీం పుణ్యాం పర్ణశాలాం మనోరమాం || 2.99.18 ||

సాలతాలాశ్వకర్ణానాం పర్జైర్బహుభిరావృతాం |
విశాలాం మృదుభిస్తీర్ణాం కుశైర్వేదిమివాధ్వరే || 2.99.19 ||

శక్రాయుధనికాశైశ్చ కార్ముకైర్భారసాధనైః |
రుక్మపృష్ఠై ర్మహాసారైః శోభితాం శత్రుబాధకైః || 2.99.20 ||

అర్కరశ్మిప్రతీకాశ్చైర్దైస్తూణగతైః శరైః |
శోభితాం దీప్తవదనైః సర్పైర్భోగవతీమివ || 2.99.21 ||

మహారజతవాసోభ్యామసిభ్యాం చ విరాజితాం |
రుక్మబిందువిచిత్రాభ్యాం చర్మభ్యాం చాపి శోభితాం || 2.99.22 ||

గోధాంగులిత్రైరాసక్తైశ్చిత్రకాంచనభూషితైః |
అరిసంధైరనాధృప్యాం మృగైః సింహగుహామివ || 2.99.23 ||

ప్రాగుదక్ష్పవణాం వేది విశాలాం దీప్తపావకాం |
దదర్శ భరతస్తత్ర పుణ్యాం రామనివేశనే || 2.99.24 ||

నిరీక్ష్య స ముహూర్తం తు దదర్శ భరతో గురుం |
ఉటజే రామమాసీనం జటామండలధారిణం || 2.99.25 ||

కృష్ణాజినధరం తం తు చీరవల్కలవాససం |
దదర్శ రామమాసీనమభితః పావకోపమం || 2.99.26 ||

సింహస్కంధం మహాబాహుం పుండరీకనిభేక్షణం |
పృథివ్యాః సాగరాంతాయా భర్తారం ధర్మచారిణం || 2.99.27 ||

ఉపవిష్టం మహాబాహుం బ్రహ్మణమివ శాశ్వతం |
స్థండిలే దర్శసంస్తీర్ణే సీతయా లక్ష్మణేన చ || 2.99.28 ||

తం దృష్ట్వా భరతః శ్రీమాఞ్శ్లోకమోహపరిప్లుతః |
అభ్యధావత ధర్మాత్మా భరతః కేకయాసుతః || 2.99.29 ||

దృష్ట్యైవ విలలాపార్తో బాష్పసందిగ్ధయా గిరా |
అశక్నువన్ వారయితుం ధైర్యాద్ వచనమబ్రువన్ || 2.99.30 ||

యః సంసది ప్రకృతిభిర్భవేద్ యుక్త ఉపాసితం |
వన్యైర్మృగైరుపాసీనః సోఽయమాస్తే మమార్గజః || 2.99.31 ||

వాసోభిర్బహుసాహస్రైర్యో మహాత్మా పురోచితః |
మృగాజినే సోఽయమిహ ప్రవస్తే ధర్మమాచరన్ || 2.99.32 ||

అధారయద్ యో వివిధాశ్చిత్రాః సుమనసః సదా |
సోఽయం జటాభారమిమం సహతే రాఘవః కథం || 2.99.33 ||

యస్య యజ్ఞైర్యథాదిష్టైర్యుక్తో ధర్మస్య సంచయః |
శరీరక్లేశసంభూతం స ధర్మం పరిమార్గతే || 2.99.34 ||

చందనేన మహార్హేణ యస్యాంగముపసేవితం |
మలేన తస్యాంగమిదం కథమార్యస్య సేవ్యతే || 2.99.35 ||

మన్నిమిత్తమిదం దుఃఖం ప్రాప్తో రామః సుఖోచితః |
ధిగ్జీవితం నృశంసస్య మమ లోకవిగర్హితం || 2.99.36 ||

ఇత్యేవం విలపన్ దీనః ప్రస్విన్నముఖపంకజః |
పాదావప్రాప్య రామస్య పపాత భరతో రుదన్ || 2.99.37 ||

దుఃఖాభితప్తో భరతో రాజపుత్రో మహాబలః |
ఉక్త్వాఽఽయేతి సకృద్ దీనం పునర్నోవాచ కించన || 2.99.38 ||

బాహ్వైః పిహితకంఠశ్చ ప్రేక్ష్య రామం యశస్వినం |
ఆర్యేత్యేవాభిసంక్రుశ్య వ్యాహర్తుం నాశకత్ తతః || 2.99.39 ||

శత్రుఘ్నశ్చాపి రామస్య వవందే చరణౌ రుదన్ |
తావుభౌ చ సమాలింగ్య రామోఽప్యశ్రూణ్యవర్తయత్ || 2.99.40 ||

తతః సుమంత్రేణ గుహేన చైవ
 సమీయతూ రాజసుతావరణ్యే |
 దివాకరశ్చైవ నిశాకరశ్చ
 యథాంబరే శుక్రబృహస్పతిభ్యాం || 2.99.41 ||

తాన్ పార్థివాన్ వారణయూథపార్వాన్
 సమాగతాంస్తత్ర మహత్యరణ్యే |
 వనౌకసస్తేఽభినమీక్ష్య సర్వే
 త్వశ్రూణ్యముంచన్ ప్రవిహాయ హర్షం || 2.99.42 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
 అయోధ్యాకాండే ఏకోనశతతమః సర్గః ||